ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾದೆಮಿಯ ಒಂಬತ್ತನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಸಮ್ಮೇಳನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ

– ಡಾ॥ ಎ. ವಿ. ನರಸಿಂಹ ಮೂರ್ತಿ

– ೧ –

ಶ್ರೀ ನಾಗನೂರು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಠದ ವೀರಶೈವ ಅಧ್ಯಯನ ಅಕಾದೆಮಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳೇ, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾದೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೊ॥ ಜಿ. ಎಸ್. ದೀಕ್ಷಿತ್ ಅವರೇ, ಡಾ॥ ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ ಅವರೇ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಡಾ॥ ಗೋಪಾಲರಾಯರೇ, ಅಕಾದೆಮಿಯ ಸದಸ್ಯರೇ, ಬೆಳಗಾಮಿ ನಗರದ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರೇಮಿಗಳೇ, ಆಹ್ವಾನಿತರೇ,

ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ಅಲ್ಪ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾದೆಮಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಪ್ರೊ॥ ಜಿ. ಎಸ್. ದೀಕ್ಷಿತ್, ಡಾ॥ ಸೂರ್ಯನಾಥ್ ಕಾಮತ್, ಡಾ॥ ದೇವರಾಜ, ಡಾ॥ ಗೋಪಾಲರಾವ್ ಮುಂತಾದವರು ಈ ವರ್ಷದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಯನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಗೌರವ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.

ಈ ವರ್ಷದ ಸಮ್ಮೇಳನ ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಲಭುಜದಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ. ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ – ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ ಇದೊಂದು ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾದ ಪ್ರದೇಶ. ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಟ್ಟರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಸೇವುಣರು, ಆದಿಲ್‌ಷಾಹಿ, ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಮುಂತಾದವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ಪ್ರದೇಶವಿದು. ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ನನಗೆ, ರಾಮದುರ್ಗ ತಾಲೂಕಿನ ಮುದಕವಿಯಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹಿಂದೆ ದೊರಕಿದ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ್ದೆನಿಸಿವೆ. ನಿಗಳಂಕಮಲ್ಲ ದಂಡಿನ ಗೋವ ಎನ್ನುವ ಸುಂದರವಾದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಬರಹವಿರುವ ಈ ನಾಣ್ಯಗಳ ಕಲಾತ್ಮಕತೆಗೆ ಯಾವ ಇತರ ನಾಣ್ಯಗಳೂ ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರವಂತೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವೇಣುಪುರವೆಂದು ಖ್ಯಾತವಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಈ ನಗರದ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯಿತು. ಆ ಅಧಿವೇಶನಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಅದೊಂದೇ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಅಧಿವೇಶನ. ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾಯರ 'ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು' ಎನ್ನುವ ಗೀತೆಯನ್ನು ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಹಾಡಲಾಯಿತು. ಇಂತಹ ನಗರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು, ಬೆಳಗಾವಿಯ ಜನಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ಒಲವು ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಆಗು ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀ ನಾಗನೂರು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಠದ ವೀರಶೈವ ಅಧ್ಯಯನ ಅಕಾದೆಮಿಯ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕು.

– ೨ –

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅತೃಪ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾದ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ 'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅನಿಸಿದರೂ, ಒಟ್ಟಾರೆ ನೋಡಿದಾಗ ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಅರಿವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪುಣೆಯ ಡೆಕ್ಕನ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಡಾ॥ ಪದ್ದಯ್ಯನವರು ಹುಣಸಿಗಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆ ಬಲು ಮಹತ್ತರವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುತ್ತಿದೆ. ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವನೂ ಕೂಡ, ಕ್ರೂರಮೃಗಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಲ್ಲಿನ ಬಂಡೆಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ 'ಮನೆ'ಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಶೋಧನೆ ಯೂರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಡೆದಿದ್ದಿತು. ಆಂಧ್ರದವರಾದ ಪದ್ದಯ್ಯನವರು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ॥ ಸುಂದರ ಅವರು ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಮಾಧಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ವಿಭಾಗದವರು ಕೊಪ್ಪ ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗಡೆಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾ ಸಮಾಧಿಗ್ರಳ ಉತ್ಖನನ ನಡೆಸಿದರು. ಇವುಗಳ ವರದಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಡಾ. ದೇವರಾಜ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಮಾಧಿಗಳ ಉತ್ಖನನ ನಡೆಯಿತು. ವಿವರಗಳು ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಡಾ. ರಂಗರಾಜು ಅವರು ತೋಣ್ಣೂರು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ, ಕ್ಯಾಪ್‌ಸ್ಟೋನಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಈ ಚಿತ್ರಗಳು ಇತಿಹಾಸಪೂರ್ವಕಾಲದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. ಬಲು ಹಿಂದೆಯೇ ಸಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು ಹತ್ತಾರು ನವಶಿಲಾಯುಗ, ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಸಮಾಧಿ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನ ನಡೆಯುವವರೆಗೆ ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಜನಜೀವನ ನಿಗೂಢವಾಗಿಯೆ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಇತಿಹಾಸ ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಅನೇಕ ನೆಲೆಗಳು ಉತ್ಖನನಗೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಖಚಿತತೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು? ಹಾಗೂ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವೇನು? ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಲಮಾನದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದೊಂದು ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ.

–೩–

ಇನ್ನು ಶಾಸನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆ ಬಹಳ ಗಣನೀಯವಾದುದು. ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥವಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮೇಳನವಾದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದ್ದೆ ಸಿಂಹಪಾಲು. ಇದು ನಮಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯವೇ ಸರಿ. ಆದರೆ ಶಾಸನ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಂ. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ ಅವರ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಅನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣಗಳು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ ಸಂಪುಟಗಳ, –ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ನ್ಯೂನತೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿ ಪ್ರಾಯವಿರಲಾರದು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಿಕ ಸಂಪುಟಗಳ ಪರಿಷ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಪುನರ್‌ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯ ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಷ್ಕರಣಾಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದರೂ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ, ಈ ಸಂಪುಟಗಳು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ದೊರಕಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಸನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಇಲಾಖೆಯೂ ಕೂಡ ಶಾಸನ ಸಂಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಈಗಿನ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ಎಸ್. ಕಟ್ಟಿಯವರು ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ಯಶಸ್ಸು ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಿಯರ ಪರವಾಗಿ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಶಾಸನಸೂಚಿಗಳು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಧನಗಳು. ಅವು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಸಂಶೋಧಕರು ಶಾಸನ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ವ್ಯಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತೀಯೊಂದು ರಾಜವಂಶಕ್ಕೂ ಶಾಸನದ ಪಾಠಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸೂಚಿಗಳು ತಯಾರಾಗಬೇಕು. ಡಾ॥ ಕೆ. ವಿ. ರಮೇಶ್ ಅವರು ತಲಕಾಡಿನ ಗಂಗರ ರಾಜವಂಶದ ಎಲ್ಲ ಶಾಸನಗಳನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ, ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣ ಮುನ್ನುಡಿಯೊಡನೆ, ಉತ್ತಮ

ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ರಾಜವಂಶದ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳೂ ತಯಾರಾಗ ಬೇಕು.

ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಡಾ॥ ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ಡಾ॥ ಎಂ. ಎಂ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿ ಮುಂತಾದವರು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೃತಿಗಳಾದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮಾಜ (ಚೆನ್ನಕ್ಕ ಎಲಿಗಾರ), ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಕರು (ಬಿ. ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ) ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳು. ಇದೇ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಬಹುದಾದ ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ ಡಾ॥ ಗೋಪಾಲ್ ರಾವ್ ಅವರ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಡಾ॥ ದೇವರಾಜ್ ಅವರ ಸೋಮನಾಥಪುರವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಗ್ರಂಥ. ಇವೆರಡೂ ಶಾಸನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು. ಡಾ॥ ಎಂ.ವಿ.ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಗ್ರಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳು (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದು. ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಬಹುದಾದ ಅನೇಕ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಇವೆ. ಅಂದರೆ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವೆನಿಸಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

–೪–

ಕರ್ನಾಟಕ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಅಂತಹ ಪ್ರಗತಿಯಾದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕದಂಬರ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು ಎಂಬುದು ಖಚಿತವಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಬಾದಾಮಿ ಚಲುಕ್ಯರ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಕೃತಿಗಳ ಕಾಲಮಾನದ ಬಗೆಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲ; ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಿ. ಶ್ರೀ ರಂಗಾಚಾರ್ ಅವರು ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾದಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಡಾ॥ ಸಿಂದಗಿ ರಾಜಶೇಖರ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವವಾದ ಸಂಶೋಧನೆ; ಇದು ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕು. ಐ. ಕೆ. ಶರ್ಮ ಅವರು ತಲಕಾಡಿನ ಗಂಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೃತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಗತಿಯೇನೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಸ್. ಶೆಟ್ಟರ್ ಅವರ ಹೊಯ್ಸಳ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಗ್ರಂಥ, ಹೊಯ್ಸಳ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ತಿಳಿಯುವಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನೆನಿಸಿದೆ. ಡಾ॥ ಆರ್. ಎನ್. ಸಾಲೆತೊರೆಯವರ ವಿಜಯನಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೂ, ಬಿಡಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ವಿವರಣೆ ದೊರಕದೇ ಇರುವುದು ಒಂದು ನ್ಯೂನತೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಳದಿ ಅರಸರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಡಾ॥ಸುಂದರ ಅವರು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೃತಿಗಳ ಸಮರ್ಥ ಅಧ್ಯಯನ ಇನ್ನೂ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇನು, ಭಾರತೀಯ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಡುಗೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಾಗಿ ಹೇಳಲು ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಗ್ರ ನೋಟದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಡಾ॥ ಚೂಡಾಮಣಿ ನಂದಗೋಪಾಲ್ ಮತ್ತು ದಯಾನಂದ ಪಟೇಲ್ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಏಕವಿಷಯ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ ದೇವಾಲಯಗಳು ಗೌಣವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಲಾಡ್ ಖಾನ್, ಮಾಲೆಗಿತ್ತಿ ಶಿವಾಲಯ, ಮೇಗುತಿ, ಕಂಬದ ಹಳ್ಳಿ, ಕೀರ್ತಿನಾರಾಯಣ, ಹೊಸಹೊಳಲು, ನುಗ್ಗೆಹಳ್ಳಿ, ಬಸರಾಳು, ಇಟಗಿ, ಲಕ್ಕುಂಡಿ, ಗದಗ್, ಡಂಬಳ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳ ದೇವಾಲಯಗಳು ದೀರ್ಘ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಡಾ॥ ಸಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲರ ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಗ್ರಂಥ ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಲೋಹಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

–೫–

ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಮೈಸೂರು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ ಮಾಡುವಾಗ ಡಾ॥ಸುಂದರ ಅವರು ಡಾ॥ ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯವರು ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಏಕೈಕ ವೀರರಾಗಿ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇದು ನನಗೆ

ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಶೋಧಕರು ಬರದೇ ಇರುವುದು ಒಂದು ನ್ಯೂನತೆಯೇ ಸರಿ. ವಿಷಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾಲ್ಕಾರು ಸಂಶೋಧಕರು ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದೇ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ. ಆಗಲೇ ವಿಷಯ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ತರುಣ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂದಿದೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತೀಯ ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ. ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘ ಐದು ಸಂಪುಟ ನಿಯತ ಕಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಪಾದಕನಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸುಯೋಗ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ ನಿಯತ ಕಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ (ಸ್ಟಡೀಸ್ ಇನ್ ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯನ್.ಕಾಯಿನ್ಸ್) ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಡಾ॥ ರಘುನಾಥ ಭಟ್ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊರಕಿದ ಶಾತವಾಹನ ನಾಣ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಶಾತವಾಹನರ ನಾಣ್ಯರಾಶಿ ಇದು. ಮುಕುಂದ ಪ್ರಭು ಅವರು ಮಲವರಮಾರಿ ನಿಷ್ಕ, ಸಾಮಂತ ಕೇಸರಿಯ ನಾಣ್ಯ, ಬಾಣರಾಜ ವೈರಿಗಳ ಕೇಸರಿಯ ನಾಣ್ಯ ಮತ್ತು ಗುತ್ತರ ಬೀಮನ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ॥ ಹವಳಯ್ಯನವರು ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಸನದ ಮಾಹಿತಿಯೊಂದಿಗೆ ತಾಳೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ॥ ಎಂ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯವರು ವಿಜಯನಗರ ರಾಜರ ಎರಡು ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ; ಮೊದಲನೆಯದು ಸದಾಶಿವರಾಯನ ಅಶ್ವ ಮತ್ತು ನಂದಿ ನಮೂನೆಯ ನಾಣ್ಯಗಳು. ಎರಡನೆಯದು ತಲಕಾಡಿನ ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ವ್ಯಾಳ ನಮೂನೆಯ ನಾಣ್ಯ. ಡಾ॥ ದೇವರಾಜ್ ಅವರು ತಲಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ರೋಮನ್ ನಾಣ್ಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ॥ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ವಿಜಯನಗರದ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನ ಚಿತ್ರವಿರುವ ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಒಬ್ಬ ನಾಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಧೂಳು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ನಾಣ್ಯಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದು ಹತ್ತಾರು ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ ನಾಣ್ಯಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಡಾ॥ ಗೋಪಾಲ್ ಅವರು ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಗ್ರೀಕ್ ನಾಣ್ಯ, ನೊಸಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ರೋಮನ್ ನಾಣ್ಯ, ಲಿಂಗಸುಗೂರಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಬೈಜಾಂಟೈನ್ ನಾಣ್ಯ ಹಾಗೂ ವೆನೀಷಿಯನ್ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ನಾಣ್ಯಗಳ ಬಗಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಓರುಗಂಟಿ ಹರಿಹರಯ್ಯ, ಕೆ. ಗಣೇಶ್ ಹಾಗೂ ಗಿರಿಜಾಪತಿಯವರು ಕೆಲವು ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದುವು, ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಯನ ಚಿತ್ರವಿರುವ ನಾಣ್ಯ, ಹಾಗೂ ನಂದಿನಮೂನೆಯ ನಾಣ್ಯ, ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳು ಬಲು ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಶಶಿಕಾಂತ ಧೋಪಟೆಯವರು ಹರಿಹರನ ಅನೇಕ ನಮೂನೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹಂಪೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶೈಲೇಂದ್ರ ಭಂಡಾರೆ ಹಾಗೂ ಸುಬೋಧ ಪೇಠೆಯವರು ಅನೇಕ ಹೊಸ ನಮೂನೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದು ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದುವು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಓರುಗಂಟಿ ಹರಿಹರಯ್ಯನವರು ಬಹಳ ಕುತೂಹಲಕರವಾದ ವಿಜಯವನಗರದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವಿಜಯನಗರ ದೊರೆ ತಿರುಮಲರಾಯನ ಕಾಲದ ಕಾಜಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮುದ್ರೆ. ನಾಗರೀಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ ತಿರುಮಲ ನವಾಬ ಕಾಜಿ' ಎಂಬ ಬರಹವಿದೆ.

ಎ. ಸೀತಾರಾಮನ್ ಅವರು ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯ. ಮುಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಹಿಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪಟ್ಟಣ ಎನ್ನುವ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಬರಹವಿದೆ. ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧನೆ. ಇದೇ ಸಂಶೋಧಕರು ಕರೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಮರಾವತೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಮುಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯವಿದೆ; ಹಿಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳು ಪೋಸಳೇಶ್ವರ ಎನ್ನುವ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ತಮಿಳು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿವೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದ ಹೊಯ್ಸಳದೊರೆ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ನಾಣ್ಯವಿದೆಂದು ಬಾವಿಸಲು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಲಾವಣೆಗೋಸ್ಕರ ಈ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಟಂಕಿಸಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಬರಹ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿದೆ. ಗಿರಿಜಾಪತಿ ಹಾಗೂ ಗಣೇಶ್ ಅವರು

ಒಂದು ಕಳಚೂರಿ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ 'ಬಸವಣನವರ ಭಟರು' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಬರಹವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ನಾಣ್ಯ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಖಚಿತತೆಯಿಲ್ಲ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ನಾಣ್ಯ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅದು ವಿಜಯ ನಗರದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯ. ಡಾ ॥ ಆರ್. ಗೋಪಾಲ್ ರವರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಈ ನಾಣ್ಯದ ಮಹತ್ವವೆಂದರೆ, ಈ ನಾಣ್ಯದ ಮುಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ 'ಹವಿರಡೂವರೆ' ಎನ್ನುವ ಬರಹವಿದೆ. ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆನೆಯ ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಹ ಎನ್ನುವುದು ಹಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ೨ ಮತ್ತು ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗೆರೆಗಳು ಅರ್ಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. (೨॥). ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದೂ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ನಾಣ್ಯದ ಹೆಸರಾಗಲೀ, ಅದರ ಮೌಲ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಇದು ಮಹಮ್ಮದೀಯರ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿಜಯನಗರ ನಾಣ್ಯ, ನಾಣ್ಯದ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯ ಭಾರತೀಯ ನಾಣ್ಯ ಎಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ದಶಮಾಂಶ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಕಂಡು ಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ವಿಷಯವೂ ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ ॥ ದೇವರಾಜ್ ಅವರು ಈ ಪ್ರಮುಖ ನಾಣ್ಯದಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಚಿತ್ರ ಸಮೇತ ಈ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ವರದಿಮಾಡಿದವು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅನೇಕ ನಾಣ್ಯಸಂಗ್ರಹಕಾರರು 'ಈ ನಾಣ್ಯವೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ; ನನ್ನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು-ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇದೆ' ಎಂದು ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತಿದರು. ಯಾವ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಅವಶೇಷವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ತೋರಿಸದೆ ಭದ್ರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೊಂಡರೆ ಹೀಗೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮಹತ್ವದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು, ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ನಾಣ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಎಂದರೆ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆಯಿರಿ. ಆಗ ನಿಮ್ಮ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಬರುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವು ನಿರ್ಜೀವ ಅವಶೇಷಗಳಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ. ನಿಮಗೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ; ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ಗತಿ ಬರಬಾರದು ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಈಗ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಿಂದಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮಾಡಿದಂತೆ ಹಿಮ್ಮುಖ-ಮುಮ್ಮುಖಗಳ ವರ್ಣನೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಟಂಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನಗಳೂ ಕೂಡ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ನಲವತ್ತು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಗದ್ಯಾಣಗಳು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತವೆ. ರಾಜನಹೆಸರಿನ ನಾಣ್ಯಗಳು (ಕಂಠೀರಾಯಿ, ವೀರರಾಯಿ), ನಾಣ್ಯಗಳ ಆಕಾರ (ದೊಡ್ಡ ಗದ್ಯಾಣ, ಚಿಕ್ಕವರಾಹ), ಟಂಕಶಾಲೆಯ ಹೆಸರು (ಬಾರಕೂರು ಗದ್ಯಾಣ, ಲೊಕ್ಕಿ ಗದ್ಯಾಣ), ಚಿಹ್ನೆಗಳು (ಚಕ್ರ ಗದ್ಯಾಣ, ಅಂಕುಶ ಕಠಾರಿ ಗದ್ಯಾಣ), ನಾಣ್ಯದ ಶುದ್ಧತೆ (ಶುದ್ಧ ವರಾಹ), ನಾಣ್ಯದ ಲೋಹ (ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗದ್ಯಾಣ, ಸುವರ್ಣವರಾಹ), ಬೆಣ್ಣೆ ಮುದ್ದೆ ನಾಣ್ಯ, ತಿರುಪತಿ ಹಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಪದಗಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ವಿಜಯನಗರದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಾಸನ, ವಿದೇಶಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಇದರಿಂದ ವಿಜಯನಗರದ ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಮಾಹಿತಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಮನೌಮೀಚೌಪದ ಎನ್ನುವ ಹದಿನೆಂಟನೇಯ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಾಣ್ಯಗಳ ಹೆಸರು ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ರಾಜಾದಿತ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗಣಿತವೂ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಬೇಕಾದ ಗ್ರಂಥ. ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು ಹಳೆಗ್ರಂಥಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನಾಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ವಿವರ ಕಲೆಹಾಕುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ದೊರಕಿರುವ ನಾಣ್ಯರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ವಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಎಲ್ಲ ನಾಣ್ಯರಾಶಿಗಳ ಸೂಚಿಯೊಂದು ತುರ್ತಾಗಿ ತಯಾರಾಗಬೇಕಾಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಆ ನಂತರ ಈ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ, ಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು; ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದು ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬಲುಮುಖ್ಯವಾದುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ರಾಜವಂಶಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಕಾರ್ಯ ಸುಮಾರಾಗಿ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಮೊರೇಸ್ ಅವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ರಾಜವಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಹೊಯ್ಸಳರನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಶಾಸನ ಸಂಪತ್ತು, ನಾಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕರ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ನೀಲಕಂಠ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಚೋಳರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ಹೊಯ್ಸಳರ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ನಾವು ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಕುರಿತು ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಆಕರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಜಯನಗರದ ಸಮಗ್ರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ. ನನ್ನ ಗುರುಗಳಾದ ಓರುಗಂಟಿ ರಾಮಚಂದ್ರಯ್ಯನವರು ರಚಿಸಿದಂತಹ ವಿಜಯನಗರ ದೊರೆ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಏಕವಿಷಯ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೂ ಯಾವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸಕಾರನೂ ರಚಿಸಿಲ್ಲದೇಇರುವುದು ಸೋಜಿಗದ ವಿಷಯ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹತ್ತಾರು ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ವಿವಿಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವು ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಾದರೂ ಉತ್ತಮ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತಹ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗಗಳು ಇಂತಹ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂತಹ ಇತಿಹಾಸ ಆಕರಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸ ರಚನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಇಜಂ'ಗಳ ಹಾವಳಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡಿ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವಂತೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಮೂಲ ತತ್ವವಾದ 'ವಿಷಯವು ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದುದು' ಎಂಬುದನ್ನು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನೇ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ, ನಂಬಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರನನ್ನು ಸಂಶಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆತನ ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮುಂದುವರಿದರೆ, ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಹೊಗಳುಭಟ್ಟನಾಗಿ ತನ್ನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲ ಬರದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾದೆಮಿಯ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದಾದುದು. ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಇತಿಹಾಸದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಬೇಕು. ವಿಷಯಪ್ರಧಾನ ಇತಿಹಾಸದ ಕಡೆಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತು, ವಿದ್ವತ್ ಸಂಪತ್ತು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಕೂಡ ಅಧಿಕೃತವಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ದುಃಖದ ಸಂಗತಿ. ಹತ್ತು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಧಾರ ಹುಸಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾದೆಮಿಯು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅದರ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಹತ್ತಾರು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಒಂದೆರಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲವೂ ಕೆಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಂದರೆ ಯಾರೂ ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ನಾಲ್ಕಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅವುಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕಾರು ಪುಟಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೊಂಡರೆ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕವಾಯಿತು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಜಾಸ್ತಿ. ಅಮಾಯಕ- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇತಿಹಾಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೇ ತಾತ್ಸಾರ ಮೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳಂತೆ ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿರುವ ಮೂರನೆಯ ದರ್ಜೆಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ಬಲು ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಅಕ್ಷರಗಳೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ, ಶಾಸನವೇನೆಂದರೆ ತಿಳಿಯದ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಕೈಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿ. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಬಲ್ ಪಾರಿತೋಷಕ ಪಡೆದಿರುವ ಪಾಲ್ ಸ್ಯಾಮುಯಲ್‌ಸನ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 'ಒಂದು ದೇಶದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಯಾರು ರಚಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ; ಆದೇಶದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಯಾರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ'. ಇದು ಇತಿಹಾಸದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಅಶೋಕನು ಪ್ರಾಪಗಾಂಡಿಸ್ಟ್ ಆಗುತ್ತಾನೆ; ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹೀ ದಾಹ ಉಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ; ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಾನೆ; ಬುಕ್ಕ-ಹರಿಹರರು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ದಾಸರಾಗಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಲಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಮಹಾಲಿಂಗಂ, ಪಿ. ಬಿ. ದೇಸಾಯಿ, ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ, ರಾಮಚಂದ್ರಯ್ಯ ಮುಂತಾದವರು ಅಧಃಪತನದ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಾಗಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ದೂರವಿದ್ದಷ್ಟೂ ಕ್ಷೇಮ; ನಮಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

-೭-

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ, ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ತ್ವ ವಿಭಾಗಗಳು ಬೋಧನೆಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವುದು, ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ, ಉತ್ಖನನ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಮತ್ತು ಹಣವಿಲ್ಲದೇ ಸೊರಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜನ್ಮ ತಾಳಿರುವ ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಇಲಾಖೆ, ಪತ್ರಾಗಾರ ಇಲಾಖೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಸಬೇಕು.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಪುರಾತತ್ತ್ವ, ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಸೂಚನೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರುವುದು ಇತಿಹಾಸದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಅದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಜನಗಳ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಿಕ ಅನಾಥವಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯ ಯಾರಿಗಿದೆಯೋ? ರಾಜವಂಶಗಳ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳು, ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಯಾದಿಗಳು, ಶಾಸನ ಸೂಚಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಂಪೆಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕೆಲಸಗಳು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ. ಪರಿಣಿತರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಉತ್ಖನನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸ; ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಣತರ ಹಾಗೂ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನೆರವು ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಆಗುವ ಕೆಲಸವಿದಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸೂಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವನಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅರಿಯಬೇಕು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾದ ಇತಿಹಾಸ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತಹ ಸಮಗ್ರ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಹಂಪೆಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಉತ್ಖನನಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಇಲಾಖೆಯು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ತಲಕಾಡಿನ ಉತ್ಖನನ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಅದರ ವರದಿ ಅಚ್ಚಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೆಗ್ಗಡೆಹಳ್ಳಿಯ ಉತ್ಖನನವು ಮುಗಿದಿದ್ದು ವರದಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉತ್ಖನನವು ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ನೆಲೆಯು ಅಣೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವ ಭಯವಿರುವುದರಿಂದ, ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಸನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನ ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕು. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಾರಂಭದ ಕಾಲದ ಕುರುಹುಗಳು, ಮೌರ್ಯರ ನಗರ ಮುಂತಾದ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳು, ಬಲು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಶಾತವಾಹನ ನಾಣ್ಯಗಳು ಮುಂತಾದವು ದೊರಕುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲರ ಲಕ್ಷ್ಯವೂ ಸನ್ನತಿಯ ಉತ್ಖನನದ ಮೇಲಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಡಾ॥ ದೇವರಾಜ್ ಅವರು ಮತ್ತು ತಳವಾರ್ ಅವರು ಉತ್ಖನನದ ಗತಿಯನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಬೇಕು; ಅವಶೇಷಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸನ್ನತಿಯ ಉತ್ಖನನ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಮುಳುಗಡೆಯಾಗುವ ಮುಂಚೆ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದೇ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ತಲಕಾಡಿನ ಉತ್ಖನನ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೊಸಕಟ್ಟಡಗಳು, ಮಡಿಕೆಗಳು, ಮಣಿಗಳು, ಮುದ್ರೆಗಳು ಮುಂತಾದವು ದೊರಕಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಗಂಗರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುವವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಧಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನ ನಡೆಸಿದರೆ, ಆ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಆಕರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲುದು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಪುರಾತತ್ವ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಇಲಾಖೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಡಾ॥ ದೇವರಾಜ್ ಅವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಉತ್ಖನನ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಅವರ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಧನ ಸಂಪತ್ತಿದೆ; ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಉತ್ಸಾಹೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ॥ ಗೋಪಾಲ್, ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿ, ತಳವಾರ್, ಪೂಜಾರ್ ಮುಂತಾದ ತರುಣ ಉತ್ಸಾಹೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಪುರಾತತ್ವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನೋಭಾವವಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನಾದರೂ ಅವರು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪುರಾತತ್ವ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಆದ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಬಹುಶಃ ಪುರಾತತ್ವ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ಸರಕಾರದ ಮೊದಲನೆಯ ಆದ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಪೂಜ್ಯ ಡಾ॥ ಡಿ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗಡೆಯವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ 'ಧರ್ಮೋತ್ಥಾನ ಟ್ರಸ್ಟ್' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಾಲ್ಕಾರು ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ಬಳಿಯ ಬೇಲೂರಿನ ದೇವಾಲಯ, ಹೆಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬೂದನೂರಿನ ಹೊಯ್ಸಳ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಪುರಾತತ್ವ ತಜ್ಞರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಗೊಳಿಸಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕು. ಇದೊಂದು ಅನುಕರಣೀಯವಾದ ಹಾಗೂ ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹ ವಾದ ಕಾರ್ಯ. ಈ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಠಗಳು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಾಳುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ಜನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಇತಿಹಾಸ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಘ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಉಡುಪಿ ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ರಾಜವಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ದತ್ತಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊರ ತರುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಣ್ಯಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಡಾ॥ ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್, ಡಾ॥ ಎಂ. ಕೆ. ಎಲ್. ಎನ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಮುಂತಾದವರ ಸೇವೆ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯ.

ಸ್ನೇಹಿತರೇ ! ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ. ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ; ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಗತಿ ಮಂದವಾಗಿದೆ. ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಈ ಕೆಲಸ ಶೀಘ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬಲ್ಲದು. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ, ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ನಮನಗಳು.